

Boerenerven

TRADITIONEEL GEBRUIK

Van oudsher stonden boerderijen en boerenerven in dienst van de agrarische bedrijfsvoering. Alles wat te vinden was op en rond het erf had een functie. Nut ging altijd voor sier en niets was toevallig.

De boerenerven verschillen per regio. De grondsoort en de oorspronkelijke agrarische bedrijfsvoering had grote invloed op de inrichting van het erf en de keuze van bomen en struiken. Maar ook de godsdienst drukte onbewust een stempel op het erf. Katholieke erven in het Rivierengebied stonden vol bloemen, terwijl in de protestantse gebieden van de Achterhoek het erf veel eenvoudiger was ingericht, zonder uitbundige bloemen.

OPBOUW VAN EEN BOERENERF

Ook de taakverdeling tussen de boer en boerin heeft een belangrijke invloed gehad op de traditionele erfinrichting. De taken waren duidelijk verdeeld en daarmee de grond rondom de boerderij ook. De voor- en achterkant worden nog altijd door een denkbeeldige lijn tussen de verschillende gebouwen van elkaar gescheiden. Deze lijn kan globaal over het gehele erf worden doorgetrokken, waardoor de functionele scheiding tussen wonen en werken goed zichtbaar wordt.

Het voor

De vrouw had de verantwoordelijkheid over het woongedeelte, het daar dichtbij liggende terrein met de bleek, de moestuin, de huisweide, eventueel de siertuin met bloemperken en de boerenboomgaard. Op de boerderij werd dat meestal 'het voor' genoemd en 'het voor' was het domein van de boerin. Voor deze delen van het boerenerf was een goede zichtbaarheid vanuit het woonhuis vereist, omdat in de boomgaard bijvoorbeeld de jonge kalveren liepen, die extra aandacht nodig hadden. 'Het voor' is van oorsprong meestal een stuk groener dan 'het achter'. Voor staan de meeste bloemen, struiken en bomen. Ook speelde aan de voorkant mee, dat men graag wilde laten zien hoe goed men het had. Daarom werden daar later parkbomen zoals de (treur)beuk, de paardekastanje, de rode beuk, (lei) linden en sierstruiken, kortom, de wat meer luxe soorten, aangeplant. Het voorste deel van het boerenerf was meer gericht op het gezin en had een bepaalde beslotenheid.

Tekening van een landschappelijk ingepast erf

Boerderij met boerenboomgaard voor het huis

Tekening van een boerderij met voor en achter structuur

Het achter

De man had de verantwoordelijkheid voor de dieren, de wagens, de werktuigen en het bedrijfsgedeelte. Kortom, hij had de zorg voor 'het achter'.

Aan de achterkant moest men ruimte hebben om met paard en wagen te manoeuvreren en later met steeds groter wordende tractors. Achter stonden ook de schuren. De boer was er de hele dag te vinden. Hij hield zich bezig met het bewerken van het land, de verzorging van het vee óf met onderhoud en reparaties aan machines en bedrijfsgebouwen. 'Achter' werden de zakelijke contacten met de omgeving afgehandeld, koop en verkoop van zaken vonden vooral daar plaats.

Aan de achterkant lag ook de verbinding met de bij het bedrijf behorende percelen.

De beplanting aan de achterkant bestond meestal uit bomen en struiken die ook in de omgeving voorkwamen.

Achter op het erf bevond zich het geriefhoutbosje dat diende voor de houtvoorziening. De beplanting achter was hoog, los en afwisselend en bestond uit singelachtige beplantingen. Ook kwamen vaak solitaire bomen voor. Verder waren in de weilanden veel poelen aanwezig die dienden als drinkplaats voor het vee.

Boerderij met een moestuin voor het huis

Boerderij met hoge bomen aan de achterkant

gemeente
Oude IJsselstreek

Oprachtgever

Gemeente Oude IJsselstreek

Postadres

Postbus 42, 7080 AA Gendringen

Bezoekadres

Staringstraat 25, 7081 BN Gendringen

T (0315) 292 292

F (0315) 292 293

E info@oude-ijsselstreek.nl

W www.oude-ijsselstreek.nl